

Praha-Žižkov, 22. 5. 2022
P. Jareš

Nezabiješ Mt 5,21-26 Žd 12,22-25

Jednoho francouzského ministra se ptali, proč se neoženil. Vyprávěl o tom, jak jednou cestoval metrem a nedopatřením šlápl jedné dámě na nohu. Ještě než se stačil omluvit, začala na něho ječet a nadávat mu. Vtom ho uviděla, zrudla a vykřikla: „Ach, promiňte, pane, myslela jsem, že to byl můj muž!“¹ I tak může vypadat porušení přikázání „Nezabiješ“ (v Ex 20,13 a Dt 5,17 je doslova „Nezavraždíš“). Ježíš ukazuje, že porušením tohoto Božího pravidla není pouze samotný čin vraždy, fyzické zabití. Překročením povolených mezí je už nenávist, pohrdavá a zavrhuující slova. Ne každé zabití je vraždou. Člověk může někoho zabít i neúmyslně, může to být nehoda. Vraždu dělá vraždou právě zlý úmysl, předchozí nenávist a nepřátelství (viz např. Nu 35,16-34). Podle Ježíše může být vinen vraždou už ten, kdo se na někoho hněvá. Některé překlady ve verši 22 přidávají slova „bez příčiny“ (např. Bible kralická). Uvedená slova se vyskytují v některých řeckých rukopisech, ne však v těch nejspolehlivějších. Každopádně ne každý hněv je hříšný. Existuje i hněv kvůli nespravedlnosti. Takovým hněvem je i hněv Boží (viz Ř 1,18-32). Avšak my jsme hříšní a náš hněv je často nespravedlivý. Nespravedlivý byl hněv Kainův (Gn 4,1-16). Bůh mluvil ke Kainovi už ve chvíli, kdy se na svého bratra Ábela hněval. Varoval Kaina, nepochybně ho chtěl zastavit na cestě k vraždě. Na koho se hněváme my? Porušením přikázání jsou i pohrdavá a odsuzující slova. Jako v úvodním příběhu. Někdy shazujeme něčí inteligenci, označujeme ho za hlupáka. Jindy ho odsuzujeme jako zlého a neduchovního člověka. Kolikrát jsme asi někomu řekli něco ponižujícího a odsuzujícího. Chováme se tak obvykle k lidem, jimiž se necítíme ohroženi. Mnohdy právě k našim blízkým. Mnohdy k našim dětem ... Jindy si o druhých myslíme své. Případně jejich vady rozebíráme v jejich nepřítomnosti. Víme přece, jak to mezi námi lidmi chodí. Kdo z nás tedy může s čistým svědomím říct, že nikdy nevráždil?

Věřící tatínek se ráno chystal do práce. Své náctileté dceři dal za úkol, aby posbírala popadané broskve pod stromem na zadním dvorku. Večer zjistil, že to stále není hotové. Vysvětlení dcery znělo: „Byly tam včely.“ To ho velmi rozčílilo a nevybíravým způsobem svou dceru seřval. Samozřejmě si krátce potom uvědomil, že to přehnal. Když se pak v ložnici modlil a prosil Boha za odpuštění, uvědomil si, že má zajít za svojí dcerou a poprosit ji za odpuštění. A také to skutečně udělal. Nejenže se vyřešil problém, který mezi nimi byl, ale byli si pak bližší než předtím.² Ježíš zdůrazňuje nutnost usmíření. Usmíření s člověkem, o kterém víme, že jsme mu ublížili, je důležitější než náboženské úkony. Je důležitější než všemožná prospěšná činnost. Tehdy lidé uctívali Boha mimo jiné obětováním zvířat. Už ve starozákonních

¹ Pierre Lefèvre, *Příběhy psané životem*, Portál 1995, str. 11-12

² Bob George, *Classic Christianity*, Crowborough 1994, str. 156-157

dobách však zaznívaly káravé prorocké hlasy na adresu obětujících (např. Iz 1,10-17). Lidé měli sklon oddělovat bohoslužbu od každodenního života. Přinášeli svědomitě své oběti a zároveň utlačovali ostatní, zejména slabé a chudé. Mysleli, že Boha jejich oběti potěší. Bůh jim však říkal jasně, že se mu jejich oběti nelíbí právě proto, že se dopouštějí bezpráví. Když se máme s někým usmířit, je třeba se s ním usmířit. Není možné usmíření nahradit modlitbami, zpěvem chval. Ani pravidelnou docházkou do shromáždění, ani finančními dary. Ani nejrůznějšími dobrými skutky, činnostmi v církvi. Bůh od nás žádá, abychom pro nápravu pošramocených vztahů udělali, co můžeme. „*Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji.*“ (Ř 12,18 ČEP)

Je třeba se s tím druhým dohodnout, dokud je čas. Všichni jsme na společné cestě k soudu, k soudu Božímu. Naše smrt nebo druhý příchod Krista ukončí možnost dohody s protivníkem. Pokud promeškáme příležitost ke smíření, budeme uvrženi do vězení. Bůh nás za naši nesmířlivost postihne. Nejsme-li ochotni podniknout kroky ke smíření, můžeme se ocitnout v jakémsi vězení i během svého současného života. Naše nesmířlivost nás oddaluje od Boha a od ostatních lidí. Nemůžeme být svému okolí tak prospěšní, jak bychom mohli být, kdybychom si životem nenesli břemeno neusmíření. V jistém smyslu je to ale vězení s klíčem uvnitř. Můžeme se totiž rozhodnout, že vezmeme vážně Boží slovo. Dnes bychom mohli otočit klíčem v zámku dveří našeho vězení. Prvním otočením pomyslného klíče je pokání. Činit pokání znamená změnit smýšlení, změnit postoj. Přehodnotit ve světle Božího přikázání svůj dosavadní přístup k těm, jimž jsme ublížili.

Nesmíme ale zapomenout na krev Kristovu. O ní se v Bibli píše, že „*volá naléhavěji než krev Ábelova.*“ (Žd 12,24b ČEP) Ježíšův výklad přikázání „Nezabiješ“ zazněl v době předvelikonoční, tedy dříve než došlo k přelomovým událostem dějin spásy. K Ježíšově smrti a vzkříšení. Ke Kristovu nanebevstoupení a k seslání Ducha svatého. Ježíš zde vykládá pravý smysl jednoho z přikázání Mojžíšova zákona. Tento pravý smysl byl zamlžen lidskými výklady. Podle nich byl porušením přikázání pouze holý čin vraždy. Mnozí si tak mohli myslet, že jsou v tomto bodě úplně nevinní. Lidé si měli uvědomit, že se provinili a potřebují odpuštění, které Ježíš přišel nabídnout.

Ježíš zemřel místo nás. Prolil svoji nevinnou krev. Vzal na sebe i všechna naše provinění proti přikázání „Nezabiješ“. Kdysi k Bohu volala krev zavražděného Ábela (Gn 4,10). Volá k němu i „krev“ těch, s nimiž jsme my jednali vražedně. Krev Kristova však mluví lépe. Krev Kristova mluví o našem očištění od viny a od hříchu.

A tak můžeme dnešní slova Písma uposlechnout vírou v Krista. Přes něho můžeme jít k těm, s nimiž jsme jednali vražedně. Jemu především vyznejme své vražedné postoje vůči lidem. Jeho především prosme za odpuštění. Ježíš nás pak povede k dalším krokům. Někoho poprosíme za odpuštění. Někomu nahradíme škodu. Avšak ještě dříve, než vykročíme, budeme vědět, že Bůh nám úplně odpustil. Kvůli krvi Pána Ježíše Krista!